

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ «ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ» Τομέας Νέων Ελληνικών

Δίκτυο Λογοτεχνικών Κειμένων Πρώτη Μεταπολεμική Γενιά

Συντάκτης: Γιάννης Ι. Πασσάς

Ένα άλογο στην Σταδίου την παραμονή Πρωτοχρονιάς Αντώνης Σαμαράκης

Εισαγωγικό σημείωμα

Ο Αντώνης Σαμαράκης (1919-2003) ήταν πεζογράφος της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς. Το κείμενο δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Έθνος» στις 31 Δεκεμβρίου του 1964.

Ύστερα έκανε δεξιά της Λαχαναγοράς και μπήκε σε κάτι σκοτεινά, έρημα δρομάκια. Τα πεζοδρόμια είτανε όλο λακκούβες, σπασμένες, φαγωμένες πλάκες. Πεζοδρομιαπαγίδες για το διαβάτη. Λοιπόν, καλύτερα όχι στο πεζοδρόμιο. Κατέβηκε στο χώμα -δεν είχε ασφαλτο εκεί, χωματόδρομοι- και πήγαινε με το πάσο του, δίχως καθόλου να βιάζεται. Και γιατί να βιαστεί; Δεν είχε κανένα πρόγραμμα, τίποτα συγκεκριμένο κείνη τη νύχτα – παραμονή Πρωτοχρονιάς.

Το βήμα του τόπνιγε το μουσκεμένο απ' τη βροχή χώμα. Είχε βρέξει από νωρίς. Μια σύντομη αλλά πολύ δυνατή βροχή. Μόλις που είχε βραδυάσει, όταν ήρθε η μπόρα. Με τούτη τη ξαφνική μικροθύελλα η Αθήνα, όπως συμβαίνει πάντα σε τέτοιες περιπτώσεις, αναστατώθηκε. Πάλι καλά που δεν κράτησε πολύ το κακό, σε είκοσι λεπτά είχε αδειάσει κ' η τελευταία σταγόνα. Τότε ακριβώς, προς το τέλος της βροχής, άρχισε αυτήν τη δίχως σκοπό περιπλάνηση στους αθηναϊκούς δρόμους.

Είτανε σε πολύ καλή διάθεση, σε φόρμα. Μόνο που εκείνο το καπέλο του ερχότανε φαρδύ, φαρδύ και μεγάλο κι' ολοένα τού έπεφτε χαμηλά στο μέτωπο, τού μισοσκέπαζε τα μάτια. Στάθηκε κι έκανε να το ανασηκώσει λίγο... Το καπέλο όμως γλίστρησε και κύλησε στο χώμα, μεσ' στις λάσπες. Γύρισε και το κοίταξε έτσι που είχε βουλιάξει στα νερά. Έσκυψε μια στιγμή, τελικά το παράτησε και προχώρησε. Κάποιος περνούσε στο αντικρουνό πεζοδρόμιο, κάποιος που δε δυσκολευόταν να βαδίζει εκεί, παρ' όλες τις λακκούβες και τις σπασμένες φαγωμένες πλάκες. Τον άκουσε τον άγνωστο να λέει κάτι δυνατά, δεν ξεχώρισε αν του μιλούσε ή όχι, προχώρησε πιο γρήγορα τώρα.

Κρύωνε. Η νύχτα, ύστερ' από τη βροχή, είχε υγρασία και φύσαγε κιόλας ένας πεισματάρης βοριάς. Πήγαινε ολοένα και με ταχύτερο βήμα, σχεδόν τρέχοντας. Ζεστάθηκε κάπως. Στο βάθος ξεχώριζε πολλά φώτα. Με διάφορα χρώματα: κίτρινα πράσινα, μωβ... Κάπου εκεί τελείωναν οι σκοτεινοί, έρημοι δρόμοι. Έν' αυτοκίνητο πέρασε πλάι του, δεν τώχε νοιώσει καθώς έτρεχε. Πέρασε με μεγάλη ταχύτητα, αγγιχτά του. Κάτι του φωνάξανε από μέσα, γελάσανε.

Στη δεύτερη γωνία είχε φως. Πλησίασε. Ένα συνοικιακό καφεενεδάκι, λίγα τραπέζια με μάρμαρο και στο παράθυρο, κολλητά στο τζάμι, ένα κλουβί κ' ένα καναρίνι. Τα πουλιά τού δίνανε πάντα μαν αλλοιώτικη συγκίνηση. Πλησίασε το παράθυρο, να περιεργαστεί το καναρίνι που μισοκοιμότανε. Ανέβασε στο πεζοδρόμιο τώνα πόδι, έπειτα ανέβασε και τ' άλλο. Και σχεδόν αμέσως ανέβασε και τ' άλλα δυο. Τότε είτανε που τού βάλανε τις φωνές: Ένα άλογο! Φώναζαν διάφοροι, που ξεπετάχτηκαν από το καφεενείο κι από κάτι άλλα μαγαζιά. Τρέξτε να δείτε ένα άλογο! Δεν τρέξανε και πολλοί, δεν είτανε πολυσύχναστος ο δρόμος, άρχισε όμως να τρέχει αυτό, ξαφνιασμένο από τις φωνές και τα παραθυρόφυλλα, που ανοίγονταν τώνα ύστερα από τ' άλλο.

Τρέχοντας έτσι, μπήκε στην Πειραιώς και πίσω του άκουγε ολοένα φωνές και κλάξον. Δεν ήξερε γιατί όλ' αυτά και τι νόημα είχανε, κάτι πολύ δυνατό μέσα του τώκανε να τρέχει με όλη του τη δύναμη και με χίλια ζιγκ-ζακ να ξεφεύγει τ' αυτοκίνητα και να τρέχει, να τρέχει προς την Ομόνοια... Τα πολλά χρωματιστά φώτα, οι μεγάλες διαφημίσεις «νέον», το ζαλίσανε κάπως. Όμως, ούτε στιγμή δεν έκοψε το δρόμο του. Ούτε και το συντριβάνι της Ομόνοιας, παρ' όλο που είδε τα νερά και δίψαγε κ' ήθελε να σταθεί να πει μια-δυο γουλιές.

Μπήκε τώρα στη Σταδίου κι' άρχισε να την ανεβαίνει με μια ανάσα.

— Ένα άλογο στη Σταδίου!

Η είδηση διαδόθηκε από στόμα σε στόμα. Αναταράχτηκε το πλήθος, που είχε πήξει στα πεζοδρόμια, τ' αυτοκίνητα κορνάρανε συνέχεια... Από τις παρόδους χύνονταν κι' άλλοι περίεργοι στη Σταδίου, ούτε προεκλογική συγκέντρωση νάτανε. Φωνάζανε και χειρονομούσαν αναστατωμένοι οι χιλιάδες εορταστικοί διαβάτες, ασφυκτικά φορτωμένοι δώρα κ' έγνοιες- πολλές έγνοιες.

— Ένα άλογο στη Σταδίου!

Πού να το υποψιαζότανε, όταν με τη βροχή φούσκωσε και λύθηκε το σκοινί που τώχε δεμένο τ' αφεντικό του έξω από τη Λαχαναγορά, πού να το υποψιαζόταν πως θα γινόταν θέαμα, κείνη τη νύχτα. Τώχε φέρει νωρίς τ' απόγευμα, απ' τα Μεσόγεια, τ' αφεντικό του και ξεπούλησε στα γρήγορα τα λάχανα που είχε φορτώσει. Ύστερα τ' αφεντικό του τούκανε μποναμά ένα καπέλο. Ένα φτηνό καπέλο. Γιατί τώρα τελευταία είχε γίνει πολύ ευαίσθητο στο κρύο. Με τις πρώτες ψύχρες συναχωνότανε αμέσως και φταρνιζότανε ολόένα. Του πήρε, λοιπόν, το καπέλο τ' αφεντικό του, τώδεσε σ' ένα στύλο του ηλεκτρικού και πήγε με κάτι παλιόφιλους για ποτήρι.

— Ένα άλογο στη Σταδίου!

Ένα όραμα είτανε τούτο το απίθανο άλογο, που ανέβαινε τρέχοντας τη Σταδίου μεσ' τη νύχτα, παραμονή Πρωτοχρονιάς. Άγνωστο από πού ερχότανε κι άγνωστο πού πήγαινε. Ένα όραμα ξεσηκωμένο απ' τα παιδικά χρόνια, που για τους πιο πολλούς είτανε μακρυνά, πολύ μακρυνά, τυλιγμένα σε σκόνη και ναφθαλίνη.

— Ένα άλογο στη Σταδίου

— Ένα άλογο! Δεν είμαστε καλά!

— Το 100! Να τηλεφωνήσουμε στο 100!

Και βρέθηκαν κάμποσοι πρόθυμοι να ειδοποιήσουν το 100 για τον απροσδόκητο παραβάτη της Τροχαίας. Γιατί, βέβαια, είτανε μια πολύ σοβαρή παράβαση αυτό το άλογο. Μια παράβαση στην καλά οργανωμένη και περιχαρακωμένη με νόμους και κανονισμούς καθημερινή ζωή. Μια παράβαση σε τούτη τη ζωή την πνιγμένη στα καυσαέρια και την πολλή λογική.

— Ένα άλογο στη Σταδίου!

Στα μεγάλα καταστήματα της Σταδίου και στα μικρά καταστήματα της Σταδίου, καθώς το άλογο περνούσε αστραπή στην άσφαλτο, μετρούσαν χρήματα, χρήματα... Και στις τελευταίου τύπου ηλεκτροκίνητες αριθμομηχανές υπολογίζανε, υπολογίζανε... Για ένα δευτερόλεπτο σταμάτησα να μετράνε και να υπολογίζουν. Μονάχα για ένα δευτερόλεπτο.

— Ένα άλογο στη Σταδίου!

— Ένα άλογο! Δεν είμαστε καλά!

Και το άλογο ξέσκισε τον αέρα και τη σκηνοθεσία της Πρωτοχρονιάς. Βέβαια όλ' αυτά θα τελείωναν σε λίγο. Τα περιπολικά της Αμέσου Δράσεως θα το κυνηγούσαν, θα του έκαναν μπλόκο. Γιατί έπρεπε να φύγει απ' τη μέση, και μάλιστα το ταχύτερο, τούτο το άλογο που ήρθε να ταράξει τα νερά. Όχι δεν είχε καμία θέση έν' άλογο σε μια τόσο κατάφωτη, τόσο πρωτοχρονιάτικη, τόσο λογική οδό Σταδίου.

— Ένα άλογο στη Σταδίου!

— Ένα άλογο! Δεν είμαστε καλά!

Και βιάζονταν όλοι να το ξεχάσουν το άλογο, να το διαγράψουν από τα μάτια τους και τις καρδιές τους. Κείνη την ώρα συνέβη και κάτι άλλο: κυκλοφόρησαν οι πρωτοχρονιάτικες εφημερίδες, με το μεγάλο τίτλο στην πρώτη σελίδα:

«ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ Ο ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ» και τους μεγάλους τίτλους στην τελευταία σελίδα. «ΤΟ ΝΟΤΙΟΝ ΒΙΕΤΝΑΜ ΑΠΕΙΛΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΕΙΡΗΝΗ», «ΤΟ ΚΟΓΚΟ ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΝΕΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ», «ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΉΝ ΕΙΣ ΝΕΟΝ ΑΔΙΕΞΟΔΟΝ», «ΚΑΤΑ ΤΟ ΛΗΞΑΝ ΕΤΟΣ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΑΠΕΘΑΝΟΝ ΕΚ ΠΕΙΝΗΣ», «ΤΕΡΑΣΤΙΑΙ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΣΙΤΟΥ ΚΑΤΕΣΤΡΑΦΗΣΑΝ ΔΙΑ ΝΑ ΚΡΑΤΗΘΟΥΝ ΑΙ ΤΙΜΑΙ».

Στο μεταξύ, το άλογο πέρασε την πλατεία Κλαυθμώνος κι' ανέβαινε προς το Σύνταγμα. Τρέχοντας έτσι, δεν είχε βέβαια καιρό να προσέξει τις πελώριες ρεκλάμες του νέου σινεμασκόπ τριών διαστάσεων, που έπαιζε ο «Απόλλων»: «ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΤΡΕΛΛΟΣ, ΤΡΕΛΛΟΣ, ΤΡΕΛΛΟΣ ΚΟΣΜΟΣ»!

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ποιο είναι, κατά τη γνώμη σου, τα βασικό θέμα του κειμένου. Τι σε οδήγησε στο συμπέρασμα αυτό; Πιστεύεις ότι διατηρεί την επικαιρότητά του στις μέρες μας;